

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizelési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyitott sora 15 kr.

A hétről.

A lefolyt héten indult meg a választási mozgalom országsszerte a legnagyobb mérvben s ezután napról-napra emelkedni fog. Eddig csak a közelebről érdekeltek egyének, később a kaszinók rendes látogatói foglalkoztak — nem annyira az országgyűlés multjával s az ország ügyeivel, mint inkább a képviselőjelöltek személyeivel. Most már általánossá vált az érdeklődés; az úton-utfélen találkozók ismerősök élénk beszéde, — a lengő zászlók, élénk színű plakátok s főleg a jó választási tanyákban látható tevékenység — teljesen bizonyítják, hogy a választási saison fontos napjait éljük. A képviselőjelöltek beszélnek az elvekről, — a választók beszélnek a jelöltekéről és nagyon is ritka dolog az, hogy valahol részletesen boncolgassák egyik-másik pártnak érdemeit és hibáit elfogulatlanul s igyekezzenek jobb irányt adni a jövőre; — ellenkezőleg irtalmatlanul leszidatják az ellenkező nézet: a szabadelvűek — mind mamebukok, — a mérsékelt ellenzékiek — mind kormányra vágyó személyeskedők, — a szélbaliak — mind idealista konok fejűek, — az antiszemiták pedig — nó ezt már valamennyi szidja Jókaival együtt, azt tartván, hogy ezek még a nevüket is zsidóktól vették.

Örömmel látunk azonban oly egyéneket, — és örvendünk, hogy a megyénkbeli volt képviselőket is ide sorozhatjuk, kik — elfogulatlanul itélik meg a helyzetet. Bevallják a hibát — s igyekeznek eltávolítani jövőre, — elfogadják az alapos, személyeskedést kizáró kritikát s igyekeznek alkalmazni eljárásuknál a helyesnek bevalló elveket — szóval; ők első sorban azt nézik, hogy miként lehet legjobban szolgálni hazánknak, — nem pedig pusztán azt: mit kíván a néha különös párt taktika.

Egy körülményt azonban nem hallgathatunk el, — annál inkább, mert ismételve látjuk egy kolozsvári ellenzéki lap hasábjain felmerülni. Obskuros levelezők, — saját érdekeik kielégítését nélkülöző s ezért epéskedő forttyogásban szenvedők piszkolódásainak egész halmazát hozza oly személyek ellen, kiknek eljárása a lehető legtávolabb áll attól, mit az érdekelt lapban olvashatni. Már a jó izlés is tiltaná az ily tartalmu historikák kiadását, — melyek ellenében tiltakozni valóban restelli mindenki, kiben az önbecsérzet emelkedett, s a ki minden lépését a nyilvánosság előtt tévén, pártja és megyéje érdekében önzetlenül tett lépéseinek elferdítésében csak a sötétben bujkáló rágalom nyilvánulását láthatja. Azt mondják, hogy az ily eljárás is fegyverül szolgál a pártok mérközéseinél; le kell huzni, papíronon legalább, minden becsületet, — csuffá kell tenni minden karaktert,

— hátha elhiszik s elfordulnak az illetőktől a benne bizók, a hozzá ragaszkodók! majd ha vége lesz a viadalnak — mondják — ismét derék fain ember válik belőle, nemesak az életben — hanem még a papíronon is! Tiszteljük mindenki meggyőződését és véleményét, — de a magyar hírlapirodalom tisztessége érdekében tiltakozunk az ily felfogás s az ily eljárás ellen.

Gyűlések.

Megei közgyűlés.
A lefolyt hét a gyűlések sorozata volt. — Junius 1-én a megyei rendkívüli közgyűléssel kezdődött, — melyre a bizottság tagjai igen szép számmal gyűltek össze Br. Kemény Kálmán főispán ő maga megnyitván a gyűlést felolvasott a feisleges kir. leirat, mely az új országgyűlés megnyitását folyó évi szeptember hó 26-ra tűzvé ki, — felhívja a vármegye közönségét, hogy a központi választmányt azonnal utasítsa a képviselő választásokra vonatkozó teendőik megtételére. A bizottság tagjai fennálva halgtatták meg a leiratot s azután lelkes éljenzésben törtek ki. A gyűlésen második tárgyalandó rúndkívüli sürgősségénél a gyulafehérvár-abrúdbánya-topánfalvi utvonali ügyvetetett fel, — s elfogadtatott a nagys. kir. tanácsos alispán ur azon indítványa, hogy a nmégu közmunka és közleked. m. kir. miniszter felkéréssek ez utvonálnak általi kezelés alá leendő vételére, — a megye közönsége hajlandó levén cserébe átvenni a területén átvonuló államutat saját kezelésé alá. Ezzel a gyűlés véget ért.

Az alsófehérmegyei szabadelvű párt közgyűlése.

A megyei közgyűlés után — a szabadelvű párt tagjai tartottak igen szépen látogatott közgyűlést, melyet Csató János kir. tanácsos alelnök nyitott meg, mivel Zeyk József, a párt érdemes elnöke a vasuti közlekedés akadályai miatt csak később érkezhettek meg. A gyűlés céljának s a párt feladatainak vázolója után az elnöklő kir. tanácsos ur maga és tisztársai nevében lemondott eddig viselt megbízatásáról. — mire a gyűlés elnökül: Zeyk Józsefet — alelnökökül: Csató János és id. Gáspár János kir. tanácsosokat, b. Splényi Henriket, — jegyzökké pedig: Török Bertalant és Zeyk Danielt választotta meg.

Az ügyek elintézője egy végrehajtó bizottságra lett bízva s egyszersmind határozatba ment, hogy azon választókerületekben, a hol a párt még nem szervezkedett, a végrehajtó bizottság tegye meg a szükséges lépéseket.

Végül Zeyk József elnök mondott tetszéssel fogadott lelkes beszédet.

Délután a végrehajtó bizottság gyűlést tartott s a kerületekre nézve a szükséges lépéseket megtette.

A központi választmány gyűlése.

Junius 2-án szép számmal gyűltek össze a tagok Csató J. alispán elnökele alatt, végezni nevezetes teendő-

jüket. — az általános képviselőválasztásokra vonatkozó intézkedéseket.

Felolvasatván a belügyminiszter leirata, mely az általános választások idejét június 17—26 napjaira tűzték ki, — közmegeállapodással e megye 4 választókerületére nézve a választás f. hó 17 re tűzött ki.

A választás veetésére megalakított bizottságok a következők:

I. A nagyenyedi választókerületben: a) választási elnök Kovács Gyula, jegyző ifj. Gáspár János; b) helyettes elnök Csató Ferencz, helyettes jegyző Málnási Károly.

II. A marosújvári választókerületben: a) választási elnök id. Gáspár János, jegyző Jován Antal; b) helyettes elnök Tóth Miklós, helyettes jegyző Kovács Lajos.

III. A magyarigényi választókerületben: a) választási elnök Weisz Taddé, jegyző Tanczos János; b) helyettes elnök Kozma Gyula, helyettes jegyző Mály S.

IV. Az alvinczi választókerületben: a) választási elnök Szalánecz Lőrincz, jegyző Deák György; helyettes elnök Batta Bertalan, helyettes jegyző Székely Lohel.

A magyarigényi képviselőválasztó-kerület tisztelt választóíhoz.

Ő császári és apostoli királyi Felsége kegyelméből és a kormány bizalmából egy új munkakörbe lépve, fájdalmas kötelességemmé válik, búcsút venni a magyarigényi kerület tisztelt választóitól, a kikhez engem a barátságunk kilencz éven át számtalanszor tapasztalt fényes bizonyítékaiért a hálaérzelmének soha el nem muló kötelei fűznek.

Midőn tehát körülményeimre való tekintettel, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy elfoglalandó állásomnál fogva nem leszek azon helyzetben, hogy a legközelebbi választás alkalmával annyira megtisztelő bizalmukra igényt tarthassak, — fel akarom használni ezen alkalmat is arra, hogy irántom mindig tanusított kegyességökért legmélyebb hálámat kifejezzem és kérjem a kerület tisztelt választóit, miszerint jóindulatokat részemre a jövőben is változatlanul megőrizni méltóztassanak.

Kelt Gráczban, 1887. május havában.

Lukács László.

Képviselői beszámoló a marosújvári kerületben.

Kerületünk volt képviselője báró Kemény Endre, május 31-én tartotta meg beszámolóját Marosújvárt, nagy és intelligens publicum előtt. Mintegy 150—200 választó gyűlt össze a nagy kerület minden részéből, közöttük számos román lelkész és választó, a „Liget” fedett táncz-helyiségében, hol pont 11 órakor megjelent báró Kemény Endre, Szalánecz Lőrincz, gróf Buseul Henrik, gróf Bethlen Sándor, báró Kemény Géza stb. kíséretében. Leikes „éljen” hangzott fel, midőn a terembe belépett; majd

TÁRCZA.

Az én jelöltségem.

— Hamisítatlan Jeremiás. —

Nagyérdemű szerkesztő uraim! A dolog úgy esett, hogy — a minap heverek a kanapémon (a silány világ ezt a kis kényelmet is irigylő tölem s a kanapémat lefogalta az adóexekutor!) — tehát heverek és hogy hamarabb megkörnyékezzem az álmom, elkezdtem számolni a „Közérdek” előfizetőinek számát úgy gondoltam rá. Azt mondják, hogy ha az ember belemerül a nagy summák számlálásába, hát elalszik . . .

A feleségem egy kirándulás részleteit akarja minden áron megbeszélni, a nagyobbik leányom legújabb babájának tolettje felől kérdezi meg ízlésemet; a kisebbik leányomnak a fülem alkotása nem tetszik sehogyse, mert gyökere s reformnak veszi alája. Szóval a siesta csak félig sikerül, — midőn megszólal az előszoba csengetttyje.

A levélhordó jön és levelet hoz. — A bélyeg rajta Nagyenyeden! Jó kedvvel bontom fel a levelet, hogy no, most micsoda sok jó hírt hallok, olvasok az én kedves városomból! — A feleségem is kíváncsi lesz második házajára; a gyerekeket rendre utasítja és olvasunk ketten.

„Tisztelt hazafy!

Jól eső érzés dagasztja honfyy kabolunkat, midőn tisztelt kegyed a pártusák zajában békésen igyekszik lobogtatni a nemzeti trikotör hárcmszínű zászlóit. Igen, olvastuk a „Közérdek”-ben, hogy tisztelt

tezt hazafyosságod mily nemesen és önzetlenül gondoskodik a választási zászlók ügyében. Ön a mi emberünk. Ilyent kerestünk már a múlt választásokon is, de nem találtunk. Az átkos kormánypolitika oda vitt, hogy a kényszerűséggel kell kényszerüznünk. Ismétlem Ön a mi emberünk, jantisztelt hazafy. Jöjjon zászlóival! Csak küldjön belőlük sokat; a választást bizza ránk — csatlódni nem fog. De minél hamarosabban, mert az idő szorít és a vetélytársra tért nyerhet. Tudasson azonnal elhatározásáról. Jól esik tudnunk, hogy régi ismerős zászlóit követjük.

Isten tartsa meg Önt fontisztelt honfyy! — s maradok hívségess szolgálja

Muroki Béntám,
pártelnök.

— Asszony! A haza hív, nekem mennem kell.

— Hová? Hiszen csak a jövő hónapban veszi ki a szabadságot.

— Igen, de itt hívnak. Zászlóimat kérik; nekem lobogtatnom kell azokat; a haza és Murok Béni kívánja.

— Ugyan lelke, hát maga igazán olyan gyenge féken tartja az eszt, hogy az mindjárt elszalad? Micsoda zászlókról beszél?

— Micsoda zászlókról? Hát választási zászlókról! Követválasztási lobogókról. Kérik a zászlóimat, tehát világos, hogy követeim akarnak felléptetni. Asszony, vasaltasd ki a fehér mellényemet s gondoskodj, hogy esendességem legyen, mert a programbeszédemet akarom megírni.

. . . A feleségem nem mindig tudja méltányolni a férje ambícióját. Lelkemre, az asszonyok kiállhatatlanok, ha nevetnek a nagyra-törő igyekeszetre.

A feleségem nevetett, hogy a könyei is ragyogtak a szemém.

Hm! Hát nem világos dolog ez a levél? Zászlót kérnek. Én vagyok a kiválasztott, a kit a mult választásokon is kerestek. (Hol is

voltam én akkor? — Persze, akkor nem találtam kifuzetni a választásos a dót.)

Színigazság, hogy ezeknek én keltek képviselőnek.

— Hollá, feleségem! Az én szülőföldem, nevelő városom követnek akar. Nem illenek ellenkezem. Tudod, a haza iránt vagy tartozásaink vannak és —

— Vagy negyven frt adóhátalrak!

— Ne korturbálj, a politikához ti nem sokat értetek. Még ma válaszolok, sürgönyözök, hogy megnyugtassam derék barátomat.

Tudatom is, hogy a jelöltséget elfogadom s a zászlóimat küldöm.

. . . A sarki kereskedővel mentem megszokottam a tegezödést, pedig iskolatársam volt. De hát egy képviselőnek ez a szokás! . . . A szabónál két rendbeli ruhával nőt

S már-már a zászlókat is megvettem, midőn jött egy barátom.

„Hallja az úr! Nem követ kell nekünk, hanem azok a zászlók, a miket olyan melegen ajánlott a „Közérdek”-ben a minap. Azt hittük, hogy ha önnél rendeljük meg, olcsóbban megkapjuk. Tehát csak küldje.”

Én? Ajánltam zászlókat? Hol is van az az újság? . . .

És csakugyan ott áll: „fővárosi levelezőnk kirja, hogy a legjobb zászlókat gyártja HAMBURG AMERIKUS, krokodilusuticza 48. sz. a. . . stb.”

Persze, most értem aztán a dolgot. De kijelenthetem, hogy nekem ebben a tudósításban egy csepp részem sincs. A délutáni képviselői álom is elpárolgott . . . Egyébiránt, ha épen jelölni akar-nának, hát készen vagyok, mert a haza! . . . stb.

László Elek.

Juchó Ferencz pártelnök üdvözölte rövid beszédben s kérte föl, hogy beszámolóját megtartsa, — mit külön közlünk.

Az éljenek elhangzása után gróf Bethlen Sándor méltatta pár szóval a volt képviselő működését és a jelenlevők lelkes eljenzései között ajánlotta megválasztását jövőre is.

A gyűlésteremből a kincstári vendéglőbe vonult a választó közönség egy izletes és pohárköszöntőkkel fűszerezett ebédre: Ott az első pohárköszöntőt báró Kemény Endre mondotta ő felségére, a legalkotmányosabb királyra, Bartalus b. Kemény Endrere, b. Kemény Géza báró Kemény Endrere, Török B. főjegyző a párt búzó elnökségére, Imecs Domokos b. Kemény Kálmán főispánra, b. Kemény Kálmán főispán — kijelentve, hogy csak mint egyik választó van itt — Juchó Ferencz pártelnökre, majd Jancsó Lajosra, Juchó Ferencz a főispánra, Jancsó Lajos igen jóhatású beszédben, az idegen ajku választókra, — majd a jegyzőkre, Barna o. szilvási román lelkész az egyetértésért, Jóvián a szolgabírákra, hasonlítva őket a sakk bástyáihoz, még számos eszmékben gazdag s eszmeszerűket létrehozó pohárköszöntők tartattak.

Ebéd után 4 óra körül oszlott szét a társaság, hogy június 18-án ismét összegyűlve, gyakorolja legszebb alkotmányos jogát — a választást.

Addig is Isten velünk!

Benevolus.

Báró Kemény Endre

— beszámoló beszéde marosújvári választó polgárai előtt. —

Méltóságos elnök úr! Tisztelt választók!

Petőfi, a lángelkű költő s a szabadság vértanúja, azt mondotta: „tiszteljétek a közkatonákat, nagyobbak ők, mint a hadvezérek!”

Ily ezimen, mint a szabadelvű-párt egyik rendületlen közharcosa, igényelhetném az önök tisztelgetését; én azonban megelégszem jóindulatukkal, rokonszenvekkel.

Mindenek előtt, a míg beszámoló beszédemet megtartánám, köszönöm bennem vetett eddigi bizalmukat, a mely bizalom folytán szerencsés voltam egy ily választókerület választóit képviselhetni; — s ha rokonszenveket megnyerhetem, ha sikerül meggyőznöm önöket arról, hogy a szabadelvű-párt az országra nézve ma is jobb a többinél, úgy van reményem önöket újra képviselhetni.

Talán díszesebb volna, talán szebben állana, ha önök előtt vezér és nem közharcos tartaná beszámoló beszédét, az meglehet; az országra nézve azonban a sok vezérnél alig képzelhető rozszabb hatású politikai ténykedés.

Én uraim a szabadelvűpárthoz tartoztam, s fogok tartozni; először mint önök ily zászló alatt választottak képviselőjüknök, aztán azért, mert valóban szabadelvű hajlamokkal s nézetekkel bírván, a míg nem látok a szabadelvűpárt, s a szabadelvség közt túlnagy eltérést, kötelességem e párton maradni.

Vegyes nemzetiségű országban, a minő a mi hazánk, csak kétféle firma tarthatja állandólag fenn magát. Szabadelvű firma, a még a nemzetiségeknek jogokat adva, őket az állammal szemben rendre megelégedettek teszi, vagy a vasmarokkal keresztül vitt absolutismus. Köszönöm, de ebből nem kérek.

Inkább lesznek a többikkel együtt szabad- és egyenlő, mint ugyancsak egyenlő, de szolgaságban.

A közjogi ellenzékhez nem tartozhatom, mert a közönségek tagadása oly valami, a mi felett a történelem már is napi rendre tért.

A mérsékelt ellenzék álláspontját részint nem értem, részben nem pártolhatom, nem akarván személyes ambíciók szekerét a haza boldogítása nevében előretolni.

Többször hallottam azt a vádat, hogy az országgyűlés nem dolgozik, hogy henyél; ez a vád annyira alaptalan, hogyha én volnék az, a ki mint az ellenzék vádpanaszokat keresnek, nem utolsó helyen vádolnám tulmunkássággal, s azt mondhatom, ily tömegesen jó törvényeket gyártani nem lehet.

Sem idő, sem lehetőség, sem szükség nincs arra, hogy a 3 év alatt hozott egyes törvényeket elősoroljam, különben is azok hirlapokból ismeretesek: így tehát csak a legfőbb, s a leglényegesebb, s legnagyobb hatású momentumokra fogok kiterjeszkedni.

Az államélet három legfőbb tényezője a külügybelügy- és pénzügy; vegyük ezeket külön birálat alá.

A legalkotmányosabb országban is, a külügyek nagyobbán az uralkodó szeszélyében párosulnak össze s így — parlamentnek csak közvetett és ellenőrző hatása lehet.

Az osztrák-magyar birodalom külügyi utóbbi időben igen jól lettek intézve. Jussan csak eszökbé önöknek Sándor bolgár-fejedelem elűzése, a Kaulbars viselt dolgai, s úgy átöngögnék látni, hogy az a bámulatos ellentállás a mit ez ifjú állam kifejtett az osztrák-magyar birodalom morális pártolásán, s azon állásponton, mely szerint fegyveres intervenciót, ott el nem tűrhetnének, alapult.

Ezen ténynek hordereje kiszámíthatatlan.

Szlávoktól körülveve, mire becsüljem azt, hogy a Balkánfélszigeten a muszka befolyás hosszú időre véget ért és sem erőszak, sem pénz, sem egyéb azt helyre állítani nem képes?

Mire becsüljem a szerb-szövetséget, mire becsüljem a román közeledést?

Nem tudom; de azt tudom, hogy onnan eddig csak izgatás, veszedelem s a kül- és belbélke veszélyeztetése volt várható, most pedig mindkettő hosszú időre biztosítottak látszik.

Ennyit a külügyekről.

A mi a belügyeket illeti itt is csak pár főbb momentumot fogok kiemelni.

Rendeztetett, illetőleg új szervezetet kapott a főrendiház.

Már 1848-ban, midőn Magyarország népképviseleti alkotmányt fogadott el, ki lett maradvány, hogy a főrendiház mint ezzel az elvvel nem eléggé egyeztethető intézmény, megfelelő átalakításon menjen keresztül; azonban a fényes, de gyászokimenetelű harez, s a rákövetkező politikai tetszhalál, ezt a kérdést is leszálította a napi rendről; s a legközelebb lejárt országgyűlésnek jutott az a szerencse, hogy ezt a kérdést szerintem elég jól, elég helyesen megoldja.

A főrendiháznak tagjai voltak eddig a született mágnások, a katolikus magos clerus tagjai s a főispánok.

A jelenlegi főrendiház tagjai a született mágnások, ha vagyunk a megfelelő censust üti.

Továbbá a főpapok, de most már nem csak a katolikusok, de a többi felekezeti is, végül tagja lehet a király által kinevezett bár mely érdemeket szerzett derék ember.

A főispánok pedig és a külföldi mágnások kilettek zárva.

Első pillanatra is látszik, hogy egy ily összealkotott felsőház jobban megfelel feladatának, hogy mind fel mind lefelé függetlenebb legyen a réginél; mert a csak világos, hogy a gazdag mágnás függetlenebb mint a szegény, az csak világos, hogy a főispánok ott nem a független elemet képviselték. — Világos, hogy az csak méltányos, hogy ne csak egy felekezet papjai üljenek ott; csak eléggé világos az, hogy külföldi embernek ott helye nem lehet.

Bizonyos az is, hogy vannak s hála égnek mindig lesznek bár mely téren oly érdemes emberek, a kik e helyett bár mily sorsban szültek is jól betölthetik. Mert már ezek is eljuthatnak e díszes állásra.

Szóval a felsőház oly irányban lett átalakítva, a mely irány nemhogy reactionárius volna, de a mely irány eredményeként előállott felsőház, a kormány hatalmát nem növeli de alkalom adtán korlátozhatja. Ezért szavaztam meg annak idejében, mert szabadelvű-irányt láttam benne képviselve.

Második nagyfontosságú alkotása a lejárt országgyűlésnek, a 3 éves mandátumnak 5 évre való meghosszabbítása.

Ezen alkotás első pillanatra a választók jogát látszik korlátozni s a kormány hatalmát növelni; valójában sem egyiket sem másikat nem teszi.

Egész más ha választásai lettek volna átalakítva. Azok maradtak a régiék. A választók kények nélkül szabadon bírnák akár 3, akár 5 évre valakire képviselteséket; legfőkébb avval az előnnyel, hogy most jobban megfogják válogatni emberüket is.

A mi a másik kérdést illeti, annak az ellenkezője áll. Mindenesetre függetlenebb az 5 évre választott képviselő a kormánytól mint ha csak 3 évre van képviselői állásában biztosítva. A mi azonban voltaképpen szükségessé tette ezt a reformot, az azon demoralisatio ritkábbá tételének, előre látható jöhatása, a mint egy szóval úgy fejeznek ki, hogy: Korteskedés!

Átnézettek a közigazgatási törvények, a főispáni hatalom pontosabban iratott körül, hatalma növekedett. Ez nem tartozik a szabadelvű irányú újítások közé, de szükséges volt, kivált némely félrevezetett nemzetiségi megyében. Adja isten, hogy minél hamarabb szükségfelettívő válva, e törvény újra megváltoztatható legyen.

Behozatott a honvéd özvegyek és árva nyugdíjaztatása. Ennek szükségét, hogy ki a házáért verét adja, ily előnyben részesüljön, nem fogom önöknek magyarázni, hiszen az utójjára sem volna egyéb durva sértésnél s én csudálkozom Apponyi Alberten, hogy ezt át nem látva, ellene szavazott.

Szabályoztatott Magyarország vízi joga. Oly országban, a minő hazánk, a hol csak az egyedüli Duna millió, meg millió értékű terület emel hátán, a hol az egyedüli Tisza akkora várost, mint Szeged, pár óra alatt elseper, a hol az idén csak Alsófehérmegyében több százezerre megy a kár, hogy ily országban erre szükség van, az világos.

A víz alá merült Szeged a nemzet áldozatkészsége, s a kormány erélye, segítsége, s pártfogása folytán fényesen helyre lett állítva; s a hol eddig egy nagy kultúra nélküli alföldi falut hívtak Szegednek, ott most egy fényes város áll, a kényelem, a műveltség minden követelményeivel ellátva; s hivatva arra, hogy hazánk alvidékén a magyar kultúra terjesztésében hatalmas factorként szerepeljen.

Behozattak az ismétlő fegyverek, szervezetett a népfőlkelés. Ennek szükségét mindenki elismerte. Súlyos te-

her, de a hol csak roz és rozszabb közt lehet választani, ott a választás nem nehéz.

60—70 millióval a küszöbön álló háború évekre el lett halasztva.

A mostani rendszer mellett nagy államok háborúinak költsége 1000 millióba kerülnek, még győzelmesen is. A mi pedig egy vesztett muszkahadjárat reánk való csapását illeti, arra gondolni sem szabad, mert az Magyarország fennállását tette volna kérdésessé.

Ezen országgyűlés alatt, a jelenlegi kormány közzvetítése mellett tartatott meg az országos kiállítás. Többnek volt szerencséje önök közül ezt láthatni. Akkor lett az ország, mint egy kis tükörben, másoknak s önmagának is bemutatva.

Hatása kiszámíthatatlan. Gazdát, iparost, művészt, mindenkit önbizalomra, munkásságra, letterőre serkentett.

Mindezen s hasonló intézkedések folytán Budapest 200000 lélekről 500000-ra szaporodott. Oly arányu haladás, a minőt csak amerikai városok tudnak felmutatni.

Ezen emelkedés pedig nem hogy káros volna valakinek, de sőt ellenkezőleg, a termelő gazdaközönségnek válik előnyére, mert fogyasztói szaporodván, terményeinek ára emelkedik.

Legtöbb nehézséget mutat fel nálunk is úgy, mint másutt a pénzügyi tér, s ez soká ily fog még lenni. A míg az egész föld fegyverben áll, szárazon és vizen, addig az államadósságok betegsége fenn fog állani. A helyzet azonban itt sem oly fekete, mint ellenfeleink festik.

Hogy több adósságunk van, mint szükség, az bizonyos. Azonban minden tekintélyesebb országnak több van, a mi megint csak arra mutat, hogy nem volt elkerülhető.

Egész Európában csak az olasz rendes budgette nem mutat hiányt; hogy meddig lesz így, nem tudom, azonban azt tudom, hogyan éretett el; előretett a miénknél kétszerte súlyosabb adóval s a papi javak elvételével. — Valjon melyiket fogja a jövő országgyűlésen indítványozni az ellenzék? Megválik.

Különbén az adósságokkal szemben van Magyarországnak, illetőleg az állammal 6000 kilométer államvasútja, államirtokban föllállított vas- és egyéb gyárai, páratlan lötenyésztése, a mi bátran mérközik az angolal.

S ha mindez nem volna, s ha a sok államadóssággal szemben az állam semmi egyebet sem tudna felmutatni, csak kultur intézetei nagymérvű fejlesztését, már is igazolható volna, ily rengeteg befektetés; mert a legnagyobb hatalom a tudomány. Ez vette el Hollandiában a földet a tengertől, ez képesíti az angolt, hogy százezered magával uralkodjék Indián.

Magában az államvasútak több ezer embernek adnak foglalkozást s legalább százezer embernek napi bért, mint napszámoknak.

1867-ben pusztá kézzel állottunk síkra, versenyre szállva a szabad nagy népekkel; eléggé utóltértük őket, hogy ezt ingyen nem lehetett — belátható; a mi azonban bajosabban érthető, az az, hogy most a több adósság dacára, az adósság kamatja olcsóbb, mint régen volt a kevésé; szeretném azt az ellenzékkel megmagyaráztatni, hogy mennyiben mutat ez a rég jósolt pénzügyi bukásra; a mit még ha igaz volna sem volna szabad világgá hirlapoztatni, mint az ellenzék teszi, mert azzal csak az ország hitelét rongják s ellenértékül lehet nyernek pár — kerületet.

Különbén az ország általában nem hanyatlak.

A vasútak folyton szaporodnak s mégis mindeniknek a forgalma is nő; már uraim! ha mind csak koldus-tarisznyát lehetne szállítani, annak kevesebb vaggon is elég volna.

Nézze meg ma valaki a takarékpénztárakban elhelyezett összegeket, vagy menjen bár sétálni az utcán, de nem behúnyt szemmel s lehetetlen azt állítani, hogy az ország általában hanyatlott.

Magyarország akkor volna valóban szánandó, ha ezen beruházási adósságokat nem merte volna felvenni.

A jövő országgyűlésre terveltetik a fogyasztási- és szeszadók rendezése, a mi által alaposan lehet reményleni az egyensúly újabb adók nélkül való helyreállítását. Ennek részleteiről azonban most korainak tartom beszélni.

Ezek történetek és történetek Tiszta Kálmán alatt. — kit Isten hazánk javára soká éltesse!

Bizzanak benne rendületlenül. Hiszen az is csak jelent valamit, hogy a nemzet többsége ily hosszú időn keresztül mellette nyilatkozik; s utójjára is a választóktól, a nemzetől a józan ész kellene eltagadni, ha a kormány oly átkos volna, mint a hogy az ellenzék hirdeti. Én a választók ily megsértését az ellenzékre bízom s kérem önöket, hogy engem a szabadelvű-párt egyszerű harezosát a pártra, az országra való tekintetből, a választás alkalmából, nélkülözhetetlen pártolásukban részesítsenek.

Adja, a magyarok Istene, hogy az a párt jusson győzelemre, a melyik a nemzet boldogítására alkalmasabb a többinél; én úgy tartom, hogy az jelenleg a — szabadelvű-párt, a melynek a Kárpátoktól az Adriáig fényes győzelmet kívánva, — nyugodtan várom az önök itéletét!

javára zett. Ez 20 krt. majális eredmén. váltársá öz. Bo Tripam H. Nag Csató Sándor N. 30. vételét lel meg mérten. hogy T titót, d a kik e sújtvá, legkev t. közö zönség akerült mindvé. akna v lesz, s lakóssá. telés vo. ros; a p körül a. r e s F. tüzöltök magyar lelkes é. megnyit biztosít lesz, a méltó z a mely iránt va. városunk mozdítás tisztelet hogy az érdekelé. Bak E egyletek a magya egylet k szellemü. mely m jelét ad. után a miálatt. főparanc es hatás beszédet ezzel vé. részt ve kalomm vendégs pitáni, sem fog. t ethen i van tűz eza Laj fáradság fokára e sikert is. E a melyt sít illető. május h melynek lése kép. * áispán.

LEVELEZÉS.

Két levél.

Tóvis, 1887. június 1.

I.

Folyó évi május hó 30-án Tóvisen a torockói tűzkárosultak javára rendezett majális 74 frt 30 krajczár összehívott eredményezett. Ezen bevételből a legszükségesebb költségek fedezésére 32 frt 20 krt levonásba hozva, a tiszta jövedelem 42 frt 10 kr.*

Ezen összegben befoglaltatik Watter Ferencz tóvisi iparos a majális alkalmával rendezett gyűjtése, mely gyűjtés 1 frt 20 krt eredményezett.

Felülfizettek: b. Kemény László 10 frt. A tutajos társulat asztaltársasága 6 frt. Seres Atilla 3 frt. Salamon Simon, Klein Mihály, özv. Boros Károlyné, Hideg Mihályné, Silveszter Árpád, Soós Lőrincz, Tripammer József 1--1 frt. Albu Sándor, Boér János, Pallos András, H. Nagy Géza, Gergelyfi Antal, Löwy Salamon, Körmeny Jenő, Csató Ferencz, Nemes Sándor, Brech János, Fried Leopold, Dobó Sándor 50--50 kr. Szokup József 40 kr. Scheffer Lajos, Kaosinta N. 30--30 kr és Nobilis Pompius 10 kr.

Fogadják legszívesebben köszönetünk nyilvánítását!

A rendezőség.

II.

Tekintve a május hó 30-án rendezett tóvisi majális összes bevételét s levonva ebből a felülfizetett összeget, az eredmény nem felel meg a jogos várakozásoknak, mert Tóvis városa lakosságához mérten többet lehetett volna várni!

Nem zárkozom el azon méltánylást érdemlő ellenvetés elől, hogy Tóvis városában és határában az utóbbi időben vízáradás pusztított, de viszont nem hallgathatom el azon körülményt, hogy ép azok a kik ezen vízáradás által legkevésbé vagy épenséggel nem lettek sújtva, voltak azok, kik ezen nemes ezáll összeköttött majális legkevésbé pártolták.

Reméljük azonban, hogy más alkalommal már kipótolja ezt t. közönségünk.

A humánus ezél iránt nagy részben közömbös intelligens közönségünk által csak kis mértékben pártolt majális ennek dacára is sikerült mondható, mert a majális kezdetekor megindult jövedelmünk mindvégig fenntartotta magát.

A mulató közönség éjjelután kezdett szétoszlan.

A négyeseket 20--26 pár táncolt.

Dongó.

A vizaknai tűzoltók ünnepélye.

Van szerencsem egy olyan ünnepélyről értesíteni, a mely Vizakna város társadalmi életére bizonyára a legjótékonyabb hatással lesz, s a mely szerény véleményünk szerint egész megyénk hazafias lakosságát érdekli.

Ez ünnepély a pünkösdi hétfőjén végbement tűzoltó-zászlószen-telés volt.

A nevezett nap reggelén ünnepélyes színt öltött az egész város; a piacon díszes emelvényt állítottak föl, s zöld ágakkal vették körül a kiszemelt helyet, s a zászlóanya lakásától az oda vezető utat.

Délután 11 órakor küldötték ment a zászlóanyaért, özv. Veres Ferenczné urnóért, ki a Rákóczy-induló hangjai mellett a tűzoltók tisztelő sorfala között lépett az emelvényre, a hol a város magyar lelkesei és előjárói várták, mialatt az összegyűlt intelligencia lelkes éljenekkel üdvözölték.

Miután a zenekar a himnusz eljátszása a zászlóanya felolvasta megnyitó beszédét, a melyben lelkes szavakkal üdvözölte a tűzoltókat, biztosította őket pártfogásáról s arról, hogy ezután is valóságos anyjuk lesz, a ki minden áldozatot megtesz érdekükben. — A tiszteletré méltó zászló-anya szavai mélyen megindították az összegyűlt közönséget, a mely végig lelkes, percekig tartó éljenekben adott a zászló-anya iránt való nagyrabecsülésének kifejezést.

Valóban, Veres Ferenczének hervadhatatlan érdemei vannak városunk iránt; soha sem kimélt áldozatot és fáradságot a közjó előmozdítása érdekében; s ez által kivívta magának az egész Vizakna tiszteletét, becsülését és szeretetét. Őszinte szívből kívánjuk mi is, hogy az isten sokáig éltesse, hogy még sok jót tehessen városunk érdekében.

A zászló-anya szavainak elhangzása után főtiszt. Szentkötölai Bakk Endre, róm. kath. plébános tartott beszédét kiemelve a tűzoltók egyetemes fontosságát társadalmi és közbiztonsági tekintetben, vázolta a magyarhoni tűzoltás történetét előadta a vizaknai önkéntes tűzoltó egyetemes keletkezését és addigi nevezetesebb ténykedéseit.

A tűzoltókhoz intézett lelkes buzdítással végezve emelkedett szellemű beszédét megáldá a zászlót s az egyület.

Erre Silvester Domokos ref. lelkes mondott megható imát, a mely minden jelenlévő szemébe könyeket csalt, ezáltal is nagyszerű jelét adván egész Erdélyben ismeretes kitűnő szónoki tehetségének.

Ezután szövetkezett a szeg-beverés. Először a zászló-anya, ezután a város nevezetesebb emberei és előjárói érték be szegeket, mialatt a zenekar hazafias darabokat játszott.

Ennek megtörténetével Szócs József a tűzoltó egyület tiszteletbeli főparancsnoka mondott a zászló-anyaának röviden, de meleg hangon és hatásos köszönetet és mint polgármester a tűzoltókhoz is intézett beszédét. Végül Silvester Domokos tartott lelkes buzdító beszédet s ezzel véget ért a szépen sikerült ünnepély.

Másnap a tűzoltó-egylet sikerült majális rendezett, a melyen részt vett egész városunk intelligenciája és polgársága s a mely alkalommal a tűzoltók kiváló jelét adták rendezői ügyességüknek és vendégszeretetüknek. — A mint hallottuk, zenekart akarnak megállapítani, — azt hiszük, hogy e terv keresztülvitele semmi akadályba sem fog ütközni.

Valóban, ideje is már a szomszéd szász községeket e tekintetben is követni és utolérni. — Fő dolog a kintartás ez pedig megvan tűzoltóinkban s megvan különösen derék főparancsnokunkban Koczka Lajosban és alparancsnokunkban ifj. Reithoffer Lajosban, a kik fáradságot nem kímélve igyekeznek az együletet a virágzás nagyobb fokára emelni s ez igyekezet a tagok odaadása és buzgóssága folytán sikert is arat.

Éljenek a derék parancsnokok, álljon és erősödjék az egyület, a melytől oly sokat várunk városunk társadalmi életének felrészítését illetőleg. Vivat, crescat, floreat!

Szócs Géza.

Képviselő jelölés.

Zalatna, 1887. május 30.

A magyarhoni kerület zalatnai képviselő választó polgárai, május hó 30-án, a polgári kaszinóban népes értekezletet tartottak, a melynek tárgyát a jövő országgyűlésre választandó képviselő jelölése képezte.

* Köszönettel vettük s beszolgáltattunk elküldés végett a nagyapán urhoz, Szerk.

Csiki János plébános a gyűlés összehívója, magvas beszéddel jelezte az összehívás célját, mire az értekezlet Weisz Tadeus elnökölte s Málly Sándor jegyzője mellett, mintegy 80 intelligens szabadlevél választópolgár részvételével alakult meg.

Henrich Ernő kir. bányatanácsos lelkes beszédben kifejté azon kötelességeket és jogokat, a melyek egy szabad állam választó polgárainak osztályrészül jutnak; utalt arra, hogy az igen kerületben Zalatna volt mindig az, mely törhetlenül a szabadlevél párt zászlója alá sorakozott s ezen párt lobogóját győzelemre segítette; önmagát tisztelte meg mindig akkor, a midőn hozzá méltó munkás és tekintélyes képviselő választott. Meggyőződése az, hogy most is, a midőn eddigi nagyérdemű képviselőnk: Lukács László államhivatalba lépése következtében a jelölést el nem fogadhatja, a szabadlevél párt egy oly tagját fogja képviselőül kijelölni és meg is választani, a ki képes a hozzáfűzött reményeknek meg is felelni; emellegve a mindnyájunk által kiváló hazafiai bölcsesége és érdemei miatt tisztelt férfit, hazarészünk egyik büszkeségét: Kemény Gábor bárót ajánlja képviselőjelöltül.

A viharos tetszéssel fogadott ajánlást a gyűlés minden egyes tagja magáévá tévén: Kemény Gábor báró egyhangulag Zalatna polgárai részéről a magyarhoni választókerület képviselőjelöltjéül kijelölték.

Erről a megyei központ s a kerület többi helyiségeinek választópolgárai is értesítették határozatán, lelkes „Éljen báró Kemény Gábor” hangzótata közben a gyűlés feloszlott.

Választó.*

VEGYES HIREK.

junius 5-én

— Diszebédet rendezett a Főispán ömlga június hó 1-én tartott megyei és szabadlevél párti közgyűlés estéin, a két hattyú szép éttermében. Rég nem volt ily kedélyes, emelkedett hangulatu banquette, melyen oly sok kiválóan szellemes és hatásos pohárvendéget hangzott volna el. Hogy ebben nagy része volt kedves vendégünknek: Horvát Gyulának, — el kell ismernünk, és hogy ennek folytán b. Kemény Eadre, Maknai Domokos, b. Kemény Géza, Zeyk Dániel sem tukarkodtak az élces köszöntő kkel azt épen természetesen találjuk. Volt is reájuk elég válasz — köszöntő. A toaszok sorát a múlt Főispán ur ő felségekre mondott köszöntéssel kezdette meg mire Török B. főjegyző a főispánra, — Csató J. alispán a kormányra emeltek poharat, — Kovács Gy. polgármester pedig Dárday Sándor a kerület volt képviselőjét éltette. Az ebéd jó volt, a társaság 5 óra tájban oszolt szét.

— Tűzoltó-majális lesz délután a sétateren az az egyület pénztára javára. Az ügyes mozgókony rendezőség bizonyára minden lehető el fog követni a közönség mulattatására, viszont reméljük, hogy a közönség is a tűzoltó intézmény megszilárdítását tömeges jelenlétével fogja támogatni.

— Kinevezés. Lukács Lászlót a magyarhoni vá. kerület volt igen érdemes képviselőjét, — ő felsége május 26-án kelt elhatározásával miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel osztály tanácsossá nevezte ki a pénzügy-miniszteriumba. Fogadják őszinte szerencse kívánatunkat.

— Eljegyzés. Dr. Jenei Elek városunkban lakó, kitűnően képzett ügyvédjelölt pünkösdi másodnapján jegyezte el Kolozsvárt özv. Sándor Istvánná kedves és mivel leányát: Ilonát.

— Himen. Gerenden lélekemelő családi ünnepély folyt le május 30-án, a mikor ifj. Hegedűs Lajos tartotta menyegzőjét Mihály Klára kisasszonnyal, a menyasszony testvérének Mihály Gyulának házában. Az esketési szertartást Hegedűs János th. tanár végezte igaz lelkesültséggel, jó tanácsokkal látva el az új párt. A násznagyi tisztre ft. Szász Domokos ur és neje, tiszt. Fülöp Géza és neje voltak fölkérve, kik elfoglaltságuk miatt meg nem jelenhettek. Szentpáli Ignác és neje, Kovács Gyula nagyenyedi polgármester és Dr. Kovács Ödönne öngyűssága helyettesítették őket e tisztükben. A völgyény szülőin és a menyasszony édesanyján s testvéreinek kívül e családi örömmünnepen részt vettek: Szentpáli József és neje, Horváth Miklós és neje, Lukács, neje és leánya, Szabó Sámuel és két szép s szellemes leánya, Hegedűs Kálmán, Bölönyi, Tulogdi Samu, özv. Horváth Sámuelné, Jancsó Lajos és neje — stb. Szeretettel vala itt környezve az új pár; az eskető pap beszédben, pohárvendégekben kaptak jó tanácsokat; e kör tagjainál, különösen önmaguknál és önmagukban találják meg az élet harcza közben is a legjobb tanácsot, az egyedül életető szeretetet. Amicus.

— A himnlőltást Rákosi Bálint városi orvos e hó 8-án, szerdán városunkban megkezdi s délután 4-től 6-ig a városház rendőri szobájában e hó folytán minden szerdán beoltja az odavitt gyermekeket. Ez alkalommal szükségesnek látjuk felemlíteni, hogy az új oltási törvény szerint „Az elemi népiskolába belépő tanköteles gyermekek felvétele alkalmával köteles igazolni azt, hogy jó sikerrel be volt oltva. A nyilvános és magán iskolák és tanintézetek növendékei életök 12-ik évének beltése előtt újra oltandók. — Az oltás után 8 nap alatt a gyermekeket az oltó orvosnak be kell mutatni. A beoltott gyermekről védhimlő oltó anyag vétele meg nem tagadható.“ A büntetés 10 frttől 300 frtig emelkedhetik. Ezekből látható, hogy a törvény az oltás elhanyagolását igen szigoruan bünteti s ezért ajánljuk, hogy a szülők igyekezzenek az oltásra kedvező s semmiféle díjazással nem járó alkalmat felhasználni, s nemcsak az 1 éves kisdedeket, de a bármely okból oltatlanul maradt idősebb gyermekeiket

* Lelőtelező szives ajánlatát örömmel fogadjuk azon reményben, hogy „Levelezés“en kívül tartalmas cikkeket is szerencsésnek leszünk nyehetni. Szerk.

is a törvényszabta időben beoltatni. Az oltóorvos újraoltást (gyermekek s ifjak beoltását) is a legnagyobb készséggel eszközöl.

— A Tisza Szeged körül árad. A Jászi és Algyő között az ugynevezett kis-tiszai szilipetáttörvén, eddig 50--60 ezer hold földet borított el árjaival, semmivé tévén a lakosoknak az idénre minden termését. Szeged, Holdmezővásárhely, Makó és Földvár veszélyben forog. A lakosság és a katonaság megfeszített erővel dolgozik a töltések erősítésén, hogy a vést, ha leküzdeni nem lehet, legalább szűkebb korlátok közé szorítsák.

— Nagyobb állatsereglet foglalja el legtágasabb piacunk közepét és kíváncsi közönség állja körül a deszka-alkotmányt, mely mint halljuk oroszult, tigris s egyéb megnözni érdemes ritkaságokat rejt el a kandi pilantások elől. Hanem nem ezért emeljük fel szavunkat, hanem aggodalmunknak akarunk kifejezést adni a felett, hogy a hőseges napok beálltával ez a büzképző vállalat vajjon a leggondosabb takarítás s esetleg némi desinfectio mellett is nem fogja-e a körül lakókat arra kényszeríteni hogy ablakaikat esténként folyton zárva tartassák? Ha ezen aggodalmunkat a körül lakók és az arsa sétálóik is osztják, kívánunk kell, hogy ha most már nem lenne lehetséges, legalább jövőre az ilyen levegő-rontó mutatóványok számára oly tért jelöljön ki a rendőrség, mely a központtól távolabb esik, a szabad légjárásnak jobban ki van téve, mint a mostani.

— „Történet, hogy oláh cigányok (Tudva levő nagy zsványok)“ kenyeret vásárolni bementek Demeter helybeli kenyérsütőhöz, s míg egyik csoport hevesen alkudott a kenyér ára felett, addig a kiséret többi része egy vigyázatlan pillanatban kizsebelt a nyitva felelt asztalfiókból 46 forintot. Elfogták, bezárták, vallatták őket, de a pénz nem került meg, utóljára is szabadon kellett őket bocsátani. A pénz az ismeretes cigánytelegrafon messze haladhatott, ki tudná merre?

— Az adózó közönség figyelmébe! Nagyenyed város adóhivatala egy az általa kibocsátott hirdetményben figyelmezteti az adózó közönséget, hogy folyó hó 4--11-éig nyolcnapos közszemlére kivannak téve a törvényesen megállapított III. oszt. kereseti adó, valamint a föld- és házbirtok után kiszabva levő „Általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstromok, továbbá figyelmezteti azokat kiknek birtokában vadászati vagy másféle adó alá tartozó fegyver van, hogy azokat folyó hó 15-éig a városi adóhivatalnál, — törvényben megállapított büntetés terhe alatt, — jelentsék be.

— 50.000 forintra rug a Kincsem-sorsjáték főnyereménye, melynek még ezenkívül 4874 nyereménye van, s ezáltal rendkívül kedvező nyeremény-kilátást nyújt, mié r t i s n e m m u l a s z t h a t j u k e l t. o l v a s ó i n k b e c s e s f i g y e l m é t e s o r s j á t é k r a k ü l ö n ö s e n f e l h i v n i.

KÖZGAZDASÁG.

Kísérlet kapálógéppel. A mostani magas munkabérek évadjában nem lesz minden érdeknélküli egyesek előtt ha tájékozásul felemlítünk egy szerény kezdeményezést, melyet különben említetlenül hagytnak volna. Nagyenyeden két kisebb birtokos szövetkezett a végett, hogy a kukoricza sorbani mivélését az idén megkísérik. A kísérletnek első részlete megtörtént s arról jegyeztük ide a következő adatokat: Négy hold területet vetettek be sorvetőgéppel. A magkés kielégítő volt, néhol azonban a munkások gyakorlatlansága s a föld galyassága miatt némi magpredálás fordult elő. A kapálógéppel a négy holdat két rövid munkanapon a változtatva befogott olvak megerősítése nélkül könnyen meg lehetett darazsolni. A kukoricza sorok gyéritésére, gyomlálására s a tövek feltöltésére 26 kapás volt szükséges. Miután a hosszas esőzések miatt a kísérleti terület nagyon elgyomosodott ahoz értő gazdák véleménye szerint legalább 40 kapás kellett volna annak gépnélküli megvélésére. Miután az enyedi határon egy idő óta tulnyomólag kukoriczát termesztünk s mivel a munkabérek épen kapálás idején magasra felemelkednek: e kis közlemény, melyet további adatokkal időnként kiegészíteni szándékunk, szivesen ajánljuk az érdeklődő közönség figyelmébe.

Nézet a philoxera-kérdéshez és valami a szőlőszet nomenclaturájáról. (Folytatás.)

Ezen művelési módok összegezéséből áll a lúgasművelés, melyen ép úgy, mint a szálvesszős művelteken, kétségtelenül lehet sok és jó bort termelni, természetesen a megfelelő fajokon. — Hiszen nem kell más példa, mint az 1000 lábball magasabban fekvő Erdély magas karikás művelete, Bajna-vidék szálvesszős művelete. Eddig az apró fűrtű, korai és közép erő fajokra mondtunk, hogy szálvesszőzésre valók, hogy a minőség mellett a mennyiség is többé-kevésbé kilegjen. — Ma azonban a phylloxera rohamos terjedése miatt fordítani kell a köpenyegyen, hogy a szől ellen legyen védőnk. — Ha az amerikai direct termő fajok borával beérjük, mely inter parenthesis szőlva vallomásra készlet; ha a homokra akarjuk vinni főtermelésünk zömét európai tőkén és ha a vízzel elárasztható helyeken ajánljuk a szőlőtermelést, hoi tudva levőleg kerti bor-jellegű anyag teremhet legtöbbszőr, nem mondom azonban, hogy mindig és minden körülmények között, akkor a föltétlen szőlőterületeken mit tegyünk?

A felelettel térek át tulajdonképeni nézetem közlésére. Ott, a hol a talaj rendszeren lett előkészítve (rigolirozva), a fekvés megfelelő, a climaticus viszonyoknak megfelelően a faj oдавó, továbbá edzett, erős növény, bőtermő, nem rugós virágzások s mindennek felett a telet ott jól kiállja és bővére a termés: a phylloxera kérdésre nézve, szerény nézetem szerint, a szénkének segítségével, (vagy bármely más olesó és biztosan gyérítő anyaggal), a homoki borok jó nagy részénél, jobbnál-jobb termést állíthatunk elő úgy minőség, mint mennyiségre nézve. És pedig előlegesen szólva a rendszeres lúg a s m i v e l é s s e l.

Nézetem bizonyítása végett tegyük egy kis átlagos számítás. Én magam nem tudom, mert terem nem volt, hogy számítás tegyek a szénkének gyérítésére nézve, de a mint olvasom átlag cat. holdanként kell 55-67 forint évenként egy cat. hold szőlő phylloxerainak gyérítésére. Ez tehát évi állandó kiadás, teher, de hogyan bírja ezt el a szőlő, mikor az 50 millió évi termés-értékből egy kat. holdra csak 80 frt nyers bevétel esik?

Az 55-67 frt gyérítési költséget okvetlenül úgy kell felvennem, hogy egy cat. hold 5755 m² méter terület levén, egy m² méterre — 1 holdra egy métermázsát véve föl — 17. grm. szénkének esik, ez pedig nem egy, hanem 2 tőkére való, tehát 1 m² méter területen 2 tőkét kell számítani és ekkor kiszűl, hogy 1 cat. holdon 11,000 tőke foglal helyet. Ennyi tőke ily területen sok volt addig is, sok ma is, de hogy ezután, illetőleg a vész felléptével ennyi nem lehet bármely eljárás mellett is, az bizonyos. Eddig se áll az a tétel, hogy ugyanazou területen sok tőke többet és jobbat teremhet.

A mint bebizonyult tény, hogy kár volt eddig is és ezután éppen figyelmetlenség lenne, ennyi összezsúfolt nyomorék tőkére, forgatatlan földbe, ennyi szénkének pusztítani oly mértékben, a mint a közelmúltban eddig bebizonyult, mert az állami szénkének-termeles nem volt elég, hanem a francia szénkénekre kellett szorúlnunk, mely 24 frtba kerül métermázsánként.

Ezek alapján részemről úgy fogom fel a dolgot, a mint szerény nézetem szerint kivihető lesz.

A jól választott és a vidéknek megfelelő fajjal, forgatott földbe m² méterenként ültetett szőlőkben, vagy ha sürűbben is volt ültetve, ha a phylloxera vész belépett, ott az inficiált föld körül 5-6 öl szélességben kör alakjában a tőkék úgy gyérítendők, hogy m² ölenként, tehát minden 4 tőke helyett csak 1 maradjon; tehát cat. holdanként — akár az 11,000, akár az 8,000, a m² méteres ültetéssel 5,700 tőke helyett, — maradjon 1,600-2,000 tőke; így pld. 8,000 helyett 1/4 annyi tőkénk lesz, mint tényleg van.

Ezen tőkék most rendszeres egysoros, két karu lúgasra mivelendők. És pedig a későn érő faj a föld színétől 25 cméter magasan, a közép érő faj 30 cméter magasan, a korai faj lehet 40 cméter magasan a földszintétől. A termés mennyiségét jól fenn lehet tartani s nem jaroék messze az átlagos eredménytől midőn azt állítom hogy, 1 tőke a fönt jelzett fajtól 1 liter mustot ad. Hogy ez így van, hivatkozhatom a karancsi ev. ref. papi lakás kertjében, a múlt évben elért eredményre. Ott ugyanis 2 sors lúgasom van, mely 2 év óta van így kezelve. Összesen 105 tőkén termelt 4 akó (224 liter) must elszürve és egy akóra való csemege tölire eltétet. A talaj agyagos, sima fekvésen; fák között van e lúgas s közte több igen nagyszemű ökörszem szőlő, de sok ropogos csemege faj is, mely tudvalevőleg igen kevés levét ad. Ha számíthatjuk, 105 tőkén 280 litert vehetünk föl, 2. liter jó ki tőkénként. — Tehát nem is 50 hanem 60 %-kal kevesebbet számíthatok 1 két karu lúgasról, melynek egyik és másik karja 1/4-1/4 öl, összesen 1 öl hosszú. Ha minőséget veszünk, a dél vidékek így jó minőséget kapnak, a közép vidékek szintén korai fajokkal jól és elegendő termelnek.

Most ha 2000 tőkének természetesen csak a gyökerét védjük 7-8-11,000 tőke helyett, akkor önként belátható, hogy tetemesen alá száll a költség is, mert 8 000 tőke helyett 2000-et védünk, tehát 1/4 annyi lesz mindjárt a költség is, így 55-67 frtnak 1/4 de = 14-17 frt évenként. Még ha nem is kapnánk tőkénként 1 litert, csak 0.5 litert, akkor is 10 hectoliter lenne az évi átlag termés, mely szembe állítva a jelenlegi 566 liter évi termékkel holdanként minden esetre jóval több és ha ma 5, hectolitert féltünk a phylloxerától, akkor 10 hectolitert nem kell feltennünk.

A mellett, — hogy egy rész terület elvész így is, tehát a kinalat kisebb lesz, míg a kereslet nagyobb s így a borárak is rendezve emelkednek, — más előnyök is lesznek:

1. Egy tőke gyökere egy ölnyre fekszik a másiktól, szóval távolabb mint most s így egyik tőkéről a másikkra a phylloxera bevészésképes átvándorolni.
2. 2000 gyökér levén csak 2000 tőkét kell kezelnünk, melyeknek, mint fönt láttuk 1/4 annyi költség a gyérítési költsége s 1 mmázsza szénkének 3 kat. holdra is bőven elég.
3. Kevesebb tőkével tetemesen kevesebb a munkaköltség is, mivel fűzvezzóval kilőtvő évenként csak utána kell itt-ott igazítani a lúgas karók kikötését. Gyomlálás, metszés, kötözés kevesebb munkát ad.
4. A földmunkákat sokba jó ma, jóllehet igen fel-

letesen végeztetik, így 1 öl széles sorközök mellett helyenként az ekemivel let sz behozható, mely olcsóbb és jobb; csak a tőkeközökre kell emberi munka. A sorközök, ha kapával műveltetnek, kihasználható apróbb (alacsonyabb) kapás növények termelésére is, teszem 1 sor burgonya, vagy répa (burgondi) stb.

5. Kevesebb karó kell, illetőleg bármily görbe oszlopok (duczok) felhasználhatók a sodrony kihúzásához, mi által a vasiparnak is fejlődnie kell, mivel sodronyt kell e czélra külön készíteni. — Karóval úgy se igen győzik termelőink 7-11,000 tőkét holdanként.

6. A rothadási tényezők (nedvesség, meleg, a beárnyékolás kikerülésével) alább lesznek szállítva.

7. 8,000 tőke helyett csak 2,000-et kell trágyázni, hol ha kétannyi trágyát számíthatunk is egy tőkére, mint most, mégis 1/4 annyi trágya fog kelleni, mint ma.

8. Tudvalevőleg a harmat (fölszíni gyökerek) miatt tetemesen sokat szenvednek a tőkék, illetőleg ezek miatt nem lehet mélyen kapálni, tavasszal nyitás után igen hamar hajtanak a tőkék, nyáron szárazság idején a bogycok fejlődése megáll, mert csak a fölszíni gyökerek táplálják a tőkét, ezek száraz talajban színlődnek s a meddig a szárazság tart, épen annyi idővel késik a bogycok fejlődése; e miatt cukorképzés is jóval később indulhat meg, vagy pedig 1/4 részig fejlett bogycoknál a szárazság után hamar szivódik fel az eső vize s így a bogycok repedése és a zöld rothadás áll be.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:
Dr. MAGYARI KAROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

HIRDETÉSEK.

Sz. 4397-1886.
tkvi.

Arverezési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság köz-hírré teszi, hogy a királyi kincstár végrehajtónak, ügyvéd Bíró Miklós által képviselt Övegy MARGINIAN GLIGORNÉ és kiskoru gyermekei végrehajtást szenvedő elleni 169 frt 24 kr tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balászfalvi kir. járásbíróság területén levő farkastelki 27 sz. tjkönyvben A+ 1-23 rendszám alatti fekvőre az árverést 646 frt 24 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi június 15-ik napján délelőtt 9 órakor Farkastelke községében tartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áról is eladati fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi minsteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovaékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Nagyenyeden, 1886. november 9-én.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 4398-1886.
tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság köz-hírré teszi, hogy a királyi kincstár végrehajtónak JAKAB ANDREJ és TÁRSAI végrehajtást szenvedő elleni 282 frt 6 kr és 39 frt illeték tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balászfalvi kir. járásbíróság területén a nagysergedi 67. sz. tjkvben A+ 1-16 rendszám alatti fekvőkre az árverés 601 frt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelt és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi június hó 17-ik napján délelőtt 10 órakor Nagyserged községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladati fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át, vagy is 60 frt 15 kr a kir. kincstár kivételével, készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi minsteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovaékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Nagyenyeden, 1886. november hó 11-én.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 6557-1886.
tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy Keeskés Petru végrehajtónak HECZEGÁN JUON HAUSZA és NEJE végrehajtást szenvedő elleni 300 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a nagyenyedi kir. járásbíróság területén a nyirmezői 86. sz. tjkvben A+ 1-18 rendszám alatti fekvőkre az árverést 497 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi június 17-ik napján délelőtt 10 órakor Nyirmező községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladati fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi minsteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovaékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Nagyenyeden, 1887. január 30-án.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 803-1886.
tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság köz-hírré teszi, hogy nagyenyedi Beke Lina a végrehajtónak BEKE JOZEFA nagyenyedi végrehajtást szenvedő elleni 280 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a nagyenyedi kir. járásbíróság területén Nagyenyeden az 1145. sz. tjkvben A+ 1 rsz. 271, 272 h r. sz. alatti fekvőre az árverést 428 frtban ezennel elrendelte mint megállapított kikiáltási árban, hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi június hó 17-ik napján d. e. 9 órakor a tkvi hivatal irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladati fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi minsteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovaékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Nagyenyeden, 1887. március 23.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint tkvi hatóságtól.

Sz. 64-1887.
tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi királyi járásbíróág, mint telekkönyvi hatóság, köz-hírré teszi, hogy a marosújvári husvágó társáda végrehajtónak GERSCH LUKA született FARKAS és T. végrehajtást szenvedő elleni 300 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a marosújvári kir. járásbíróság területén a Csongván 182. sz. tjkvben A+ 474., 475., 524_{1/2}, 525_{1/2}, 225_{1/2}, 526_{1/2}, 527, 558, 559, 782, 786, 1028, 1071, 1081, 1658, 1660, 1661, 1670, 2054, 3333, 3416. hr. szám alatti fekvőkre 701 frt kikiáltási árban, továbbá ezen tjkvől a terhek átvételével a 427 sz. tjkvbe átvitt 632 hr. szám ingatlanra, mely Todorán Zaharie és neje Bogdán Maria nevéen áll, 113 frt kikiáltási árban, összesen tehát 814 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi június 30-ik napján délelőtt 9 órakor Csongva községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladati fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi minsteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovaékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Nagyenyeden, 1887. évi február 23.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Zongora órákat

ad

értekezhetni a

POSEVITZ ARANKA

Szórtsei-házban.

1-3

Huzás már e hó 24-én.

Kincsem a 1 frt sorsjegy 10 frt!

csak

Főnyeremény Készpénzben

50.000 frt

10.000 frt 5000 frt 2000 frt lev. || 4875 pénz-nyeremény.

Kincsem Sorsjegyek kaphatók

A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában:

Budapest, vácezi-utca 6. sz. és Wokál János úr könyvkereskedésében Nagyenyeden. 5-7

Szer...
A KI...
lap s...
közle...
K...
Wokál...
az elő...
bérm...
Kézra...

Magy...
annyi elők...
ugyanis ez...
Báró Kemé...
rencések...
mint báró...
niel, Török...
borbándi p...
urakhoz...
ligentia, va...
lők tisztele...
ó méltóság...
A párt-érte...
lést — d...
leg folyt le...
összejövetel...
jessző vála...
szeli Károl...
birtokos ur...
igényi birtol...
az elnöki s...
nevében a...
értekezletet...
levőket egy...
gyűlési cik...
zánus éljen...
büszkeség...
alakját, bár...
ki is egy...
visezőjelöl...
választókrei...
letróli jegy...
pártértekez...
is egyhang...
kiáltott ki...
lőltjévé. Ez...
báró K e m...
fog felkérte...
köszönte a...
általános él...
közt a béke...
dásról szó...

Az al...
5-én d. e...
Igen szép...
leg, szép b...
tokosa M e...
elví párt...
alakítására...
niel lelkes...
Medgyes B...
elnök a biz...
kitűzi egy...
választását...
a legszebb...
jelölje ki...
tásra megv...
legszebb ta...
ket cyeleso...
kérvényi bi...
l t jelölés...
kivonattal...
hogy folyó...
megjelenni

A gy...
mozgásba...
tartott párt...
s erre bizt...
rátozat, mi...
igényelt te...
vá c s G y...
bizottság a...
6-án d. u...
választókat...
tanácskaza...
járás daczá...
városház dí...
többek közt...
nőségeit, a...
vidék közbi...
felkiáltással...
elnöknek, k...
dében nagy...
közlebbi n...
pénzbeli ál...
tos vezetési...
lyek a kitű...
tette a neh...
vezetőknek...
pikeresebbe